

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

*Корицька Г.Р., Шацька Н.М.,
Тел. 222-25-82*

Основна мета навчання української мови полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно доцільно користуватися засобами української мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності, тобто забезпечує належний рівень комунікативної компетентності. Зазначена мета передбачає здійснення навчальної, розвивальної й виховної функцій освітнього змісту навчального предмета.

Пріоритетною ідеєю курсу української мови в основній школі є забезпечення інтенсивного мовленнєвого та інтелектуального розвитку учнів. Володіння українською мовою, уміння спілкуватися, домагатися успіхів у процесі комунікації є тими характеристиками особистості, які здебільшого визначають досягнення людини практично в усіх галузях життя, сприяють її успішній адаптації до мінливих умов сучасного світу.

Педагоги Запорізької області багато працюють над тим, щоб предметом вивчення була не тільки нормативна складова мови, але й взаємозв'язки мови з духовним життям народу, щоб на уроках учні пізнавали історію, культуру, традиції, менталітет свого народу.

I. Олімпіада, конкурси. Значну увагу приділяють словесники розвитку творчих здібностей учнів, бо вважають, що в кожній дитині природою закладений певний творчий потенціал. А свідченням цього є досягнення наших вихованців у олімпіаді юних філологів.

Уперше в 2013-2014 році словесникам Запорізького краю випала честь приймати гостей із усіх куточків України. Саме українське слово зібрало філологічно обдарованих учнів на XXVII Всеукраїнську олімпіаду з української мови й літератури. Це було надзвичайно почесно й відповідально - зустріти на базі області 151 учасника, 47 керівників команд, 50 членів журі. Про незвичайний настрій, який панував на олімпіаді, свідчать відео- та фотошоденники олімпіади, які розміщені на інститутському сайті (zoipro.zp.ua), блозі кафедри філософії та суспільно-гуманітарних дисциплін (<http://kaffilosofii.blogspot.com>). Сподіваємося, що учасникам олімпіади сподобалася наша гостина, їм ще не раз захочеться повернутися в наш історико-культурний край.

Результативно школярі області виступили на IV етапі *Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури*. З 12 учасників (до 10 за рейтингом додалися переможці III Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської й студентської молоді ім. Т.Шевченка) 9 посіли призові місця: Хандюк І. (I місце) – учениця 11 класу Запорізької гімназії № 31 (учитель Кононова Л.В.); Шовкопляс Д. (I місце) – учениця 8 класу Малобілозерської естетичної гімназії-інтернат «Дивосвіт» (учитель Олешко Н.В.); Канарова А. (II місце) – учениця 10 класу Приазовської різнопрофільної спеціалізованої школи I-III ст. № 1 «Азимут» (Цветанська

Г.В.); Богатирьова Д. (III місце) – учениця 8 класу Бердянської спеціалізованої школи I-III ступенів №16 з поглибленим вивченням іноземних мов (учитель Ньюкало О.В.); Касьяненко І. (III місце) – учениця 9 класу Приморської спеціалізованої школи I-III ступенів №1 (учитель Дмитрієва Т.В.); Маруфенко А. (III місце) – учениця 9 класу Запорізького колегіуму «Елінт» (учитель Мазакова О.А.); Міненко О. (III місце) – учениця 10 класу Запорізького колегіуму «Елінт» (учитель Павлюк Л.А.); Нудьга Ю. (III місце) – учениця 10 класу Веселівської районної різнопрофільної гімназії (учитель Ларіонова Л.В., Слічна Л.Г.); Шиманович М. (III місце) – учениця 10 класу Бердянської спеціалізованої школи I-III ступенів №16 з поглибленим вивченням іноземних мов (учитель Ньюкало О.В.).

III Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Паралельно з олімпіадою проходив означений конкурс. Із 33 учасників ІУ етапу – 17 переможців серед учнів та студентів I-ІУ р.а., ПТНЗ. Учні: Василенко В. – учениця 7 класу Терпіннівського колегіуму «Джерело» Мелітопольського РВО (учитель Мартич О.Д.); Кривульський Д. – учень 8 класу Біленьківської загальноосвітньої школи I-III ст. Запорізького ТВО (учитель Мурко Н.М.); Деркачова А. – учениця 8 класу Запорізької гімназії №47 (учитель Шаповалова І.М.); Гапоненко К. – учениця 9 класу Мелітопольської загальноосвітньої школи I-III ступенів №6 (учитель Румега О.Г.); Горайчук Ю. – учениця 10 класу Запорізького багатoproфільного ліцею «Перспектива» (учитель Вороніна В. І.); Котлярова М. – учениця 11 класу Запорізького багатoproфільного ліцею №99 (учитель Антонова Н.М.).

Всеукраїнський конкурс учнівської творчості, присвячений Шевченківським дням, під гаслом: «Об'єднаймося ж, брати мої!». На виконання Указу Президента України від 22.03.2002 №284/2002 та листа Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 05.11.2012 №1/9-803 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості» відбувся щорічний конкурс, присвячений Шевченківським дням, під гаслом «Об'єднаймося ж, брати мої!».

XII Всеукраїнський конкурс цього року проходив на тему: «Я – українець. До глибин родоводу». Метою Конкурсу є популяризація творчої спадщини Т.Г. Шевченка, утвердження його духовних заповідей як важливого чинника консолідації суспільства, активізація виховної та патріотичної роботи серед учнівської молоді, збереження й розвиток інтелектуального потенціалу України, державна підтримка талановитої молоді та творчої праці вчителів, викладачів, керівників студій тощо.

На розгляд обласного журі надійшло 76 творів. Кращими визнано роботи 20 учнів загальноосвітніх шкіл та ПТНЗ (інформація про переможців висвітлена на сайті КЗ «ЗОШПО» ЗОР). 5 робіт переможців (Солонська Н. – учениця 9 класу Осипенківської ЗОШ I-III ст. Бердянського РВО (учитель Новосела Т.А.); Годованець А. – учениця 9 класу Новомиколаївської ЗОШ I – III ст. Мелітопольського РВО (учитель Фесенко О.М.); Яцун І. – учениця 11 класу Вознесенської ЗШ I-III ст. Мелітопольського РВО (учитель Івіна І.А.),

Машталяр А. – учениця 11 класу КЗ «Дніпрорудненська гімназія «Софія» Василівського РВО (учитель Ніколіна Т.І.), Саклаков В. – учень 8 класу Мелітопольської гімназії № 9 (учитель Саклакова М.М.)) відправлено до м. Києва для участі в підсумковому етапі. Переможцем IV етапу від Запорізької області визнано Годованець А. (оповідання «Сімейна реліквія»). Слід зауважити, що в 2012-2013 рр. участі в конкурсі не брали Великобілозерський, Куйбишевський, Приазовський, Приморський, Розівський РВО, Заводський, Комунарський, Орджонікідзевський, Хортицький ТВО міста Запоріжжя, школи міського підпорядкування. Методистам РМК (ММК), керівникам методичних об'єднань учителів української мови та літератури слід звернути увагу на те, що участь у конкурсі є обов'язковою.

Під час відправки робіт просимо звертати увагу на правильність оформлення: текст творчої роботи з історії та літератури роздруковується на папері формату А4. Шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал полуторний. Поля: ліве – 30 мм, нижнє і верхнє – по 20 мм, праве – 10 мм. Поетичні доробки учнів подаються в довільній формі. У супровідних документах чітко вказуються прізвище, ім'я та по батькові учасника, дата його народження, домашня адреса, **повна** назва навчального закладу, клас, а також прізвище, ім'я, по батькові наставника, який його підготував до участі в Конкурсі, ксерокопії паспортів або свідоцтв про народження учасників, відповідно оформлені довідки-подання та копії паспортів наставників (1, 2, 11 сторінки). Роботи подаються в паперовому та електронному вигляді (Лист МОН України № 1/9-803 від 05.11.12 та Положення про Всеукраїнський конкурс учнівської творчості, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 9 вересня 2003 р. за № 779/8100).

II. Творчі групи

При КЗ «ЗОШПО» ЗОР в 2013-2014 н. р. працювали обласні творчі групи вчителів української мови та літератури з проблем:

- *«Використання ІКТ на уроках української мови та літератури»* (керівник Корицька Г.Р., к. філ. н., доцент). Члени творчої групи Пересунько Т.М. (Балабинська гімназія «Престиж» Запорізького РВО); Коса Л.О. (ЗОШ І-ІІІ ст. № 90 Комунарського ТВО); Сергєєва П. В. (Класичний лицей Орджонікідзевського ТВО); Муковоз О. І., Павлюк Л.А., Мазакова О.А. (Запорізький колегіум «Елінт»); Плотнікова А.А. (ЗОШ І-ІІІ ст. № 92 Хортицького ТВО); Яковлева А.М., Євдокименко Л.В. (Запорізька гімназія № 7 Комунарського ТВО); Клим Ю.В., Котенкова Л.Б., Собко Н.А. (Запорізька гімназія № 45 Хортицького ТВО); Третяк Н.Б. (ЗОШ І-ІІІ ст. № 69 Ленінського ТВО); Новікова О.А. (ЗОШ І-ІІІ ст. № 108 Хортицького ТВО) створюють мультимедійні навчальні матеріали, присвячені 200-річчю від дня народження Т.Шевченка.

- *«Розвиток україномовної культури педагога на засадах психолінгвістики»* 2-й рік (керівник Шацька Н.М., к. п. н., ст. викладач). Створено банк літературних джерел, каталог статей з теми, опубліковано 5 статей у наукових виданнях, видано науково-методичний посібник: Шацька

Н.М. «Розвиток україномовної культури вчителя малокомплектної школи». – Запоріжжя: Акцент, 2012.

- *«Школа сучасних знань: українська мова»*. Мета діяльності: забезпечення творчого та наукового пошуку в розробці проблеми створення електронного ресурсу з української мови (допрофільна підготовка) та втілення її результатів у практику роботи Школи сучасних знань. Творча група в складі: Шиліна Г.А. (Мелітопольська ЗОШ І-ІІІ ст. № 11), Корчева Л.М. (ЗОШ І-ІІІ ст. № 75 Заводського ТВО), Ромашко О. В. (Степногірська ЗОШ І-ІІІ ст. Василівського РВО), Парубенко С.В. (Мелітопольська ЗОШ І-ІІІ ст. №1), Корнейко Н.І. (Пологівський колегіум № 1), Колесник В.П. (ЗОШ І-ІІІ ст. № 54 Заводського ТВО), Сарака Г.М. (Новокарлівська ЗОШ Пологівського ТВО), Штандюк С.І. (Пологівська СРШ І-ІІІ ст. № 2), Розіна О.М. (Димитрівська ЗОШ І-ІІІ ст. Оріхівського ТВО) працювала над створенням банку електронних ресурсів з української мови, з яким можна ознайомитися на сайті Школи сучасних знань http://www.zhu.edu.ua/mk_school/?lang=ru.

ІІІ. Семінари

14-15 травня на базі Оріхівського РВО проведено обласний семінар для керівників РМО вчителів української мови та літератури, методистів-кураторів учителів української словесності на тему: «Розвиток особистості учня шляхом впровадження інноваційних технологій на уроках української мови й літератури та в позаурочний час». Перед учасниками семінару виступили: начальник відділу освіти, молоді та спорту Оріхівської РДА Самойлик М.Д., Дяченко С.М. – завідувач РМК, Красно Н.В. – методист РМК, Авдєєва В.В. – керівник РМО. Учасники семінару побували в Оріхівській гімназії № 1 «Сузір'я» (директор Галич В.І., заступник директора з навчально-виховної роботи Кудіна Н.С.). Тепло зустрічали в Малотокмачанській ЗОШ І-ІІІ ст. (директор Гамов О.Г., заступник директора з навчально-виховної роботи Шанько О.В.). Пізнавальну інформацію було одержано під час оглядової екскурсії Малотокмачанського краю та історико-краєзнавчого музею школи. Слід відзначити активну роботу з підготовки й проведення семінару всіх учителів Оріхівського району.

Прикро зазначати, що не всі методисти, керівники МО брали участь у семінарі (Жовтневий, Заводський, Комунарський, Ленінський, Хортицький ТВО), м. Мелітополь, м. Енергодар, Бердянський, В.-Білозерський, Вільнянський, К.-Дніпровський, Розівський, Куйбишевський, Новомиколаївський РВО).

ІV. Педагогічна практика.

Вдячні педагогічним колективам за організацію й проведення педагогічних практик: ЗОШ І-ІІІ ст. № 69 (директор Борисенко Л.М.), Запорізька гімназія № 107 (директор Єрмак Г.В.), Кушугумський НВК «школа І-ІІІ ст. - гімназія «Інтелект» ЗСШ І-ІІІ ст. (директор Апостолова Т.О.), ЗСШ № 40 (директор Ачкасов М.Ф.), Запорізький класичний ліцей (директор Баньковська О.Г.), ЗОШ І-ІІІ ст. № 30 (директор Чумаченко О.В.), Мелітопольська гімназія № 19 (директор Мельник С.В.), НВК технічного

профілю (директор Гігаурі Н.В.), Кінськороздорський НВК (директор Мелешко В.І.).

V. Навчально-методичне забезпечення викладання української мови та української літератури в 2013-2014 навчальному році.

Українська мова

У 2013-2014 навчальному році вивчення української мови у **5 класі** здійснюватиметься за **новою** навчальною програмою для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, розробленою на основі нового Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392), затверджена наказом Міністерства від 06.06.2012 р. № 664).

Особливості змісту навчального матеріалу й вимог до рівня навчальних досягнень учнів у **5 класі**.

Мовленнєва змістова лінія. Розділ «Поняття про текст» знято в мовній змістовій лінії, тому в мовленнєвій лінії розширено відомості про мовлення поняттям про текст, змістову й композиційну єдність, структуру тексту, ключові слова й відповідно внесено зміни щодо вимог до рівня мовленнєвої компетентності, уточнено види робіт.

Мовна змістова лінія. Уточнено й змінено вступні уроки. Оскільки розділ про текст знято, то збільшено кількість годин на повторення вивченого в початкових класах (*тут і далі: в чисельнику подано стару кількість годин – 9; а в знаменнику – нову*(10), і в кінці року (3/6); також збільшено кількість годин на вивчення відомостей із синтаксису й пунктуації (20/23), зокрема на другорядні члени (3/5), речення з однорідними членами (7/8). Збільшено кількість годин на вивчення розділу «Фонетика. Графіка. Орфоепія» (23/27). Знято в 5-му класі з розділу «Лексикологія» матеріал про фразеологію й перенесено в 6-й клас, оскільки п'ятикласники у зв'язку з їхніми віковими особливостями важко опановують це мовне явище. Відбулися деякі зміни і в змісті розділу «Будова слова. Орфографія».

За новою програмою з української мови кількість годин розподілено таким чином: (зауважимо, що кількість годин не змінилася, тільки відбувся перерозподіл їх між 6 і 7 класами).

5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас
3,5 (122 год, 10 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя)	3,5 (122 год, 6 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя)	2,5 (88 год, 3 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя)	2 (70 год, 4 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя)	2 (70 год, 4 год. – резерв для використання на розсуд учителя)

Відповідно до визначеної кількості годин у **5 класі** (122 години на рік; 3,5 год. на тиждень), кількість фронтальних та індивідуальних видів

контрольних робіт з української мови в загальноосвітніх навчальних закладах з українською мовою навчання залишається незмінною.

Фронтальні види контрольних робіт:

Форми контролю	5	
	I	II
Перевірка мовної теми*	4	4
Письмо: переказ	1	1
твір	–	1
Правопис: диктант**	1	1
Аудіювання*	–	1
Читання мовчки*	1	–

* Основною формою перевірки мовної теми, аудіювання й читання мовчки є тестові завдання.

** Основною формою перевірки орфографічної й пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий диктант.

Вивчення української мови у **6-9 класах** загальноосвітніх навчальних закладів здійснюватиметься за програмою, затвердженою Міністерством (лист №1/11-6611 від 23.12.2004 року): Українська мова. 5-12 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів / Автори Г.Т. Шелехова, В.І. Тихоша, А.М. Корольчук, В.І. Новосьолова, Я.І. Остаф. За редакцією Л.В. Скуратівського. – К.: Ірпінь: Перун, 2005. – 176 с.

Вивчення української мови як профільного предмета у **10-11 класах** загальноосвітніх навчальних закладів і визначення ступеня її представленості як окремого навчального предмета в профілях різних спеціалізацій урегульовано за рахунок наявності програм різних рівнів (стандарту, академічного, профільного). Ці програми затверджені наказом Міністерства від 28.10.2010 № 1021:

- Українська мова. 10–11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Технологічний, природничо-математичний, спортивний напрями, суспільно-гуманітарний напрям (економічний профіль). **Рівень стандарту** / Укладачі: М.І. Пентилюк, О.М. Горошкіна, А.В. Нікітіна. – К.: Грамота, 2011.

- Українська мова. 10–11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Суспільно-гуманітарний напрям (історичний, правовий, філософський профілі); філологічний напрям (профіль – іноземна філологія); художньо-естетичний напрям. **Академічний рівень** / Укладачі: Г.Т. Шелехова, В.І. Новосьолова, Я.І. Остаф. – К.: Грамота, 2011.

- Українська мова. 10–11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Філологічний напрям, профіль – українська філологія. **Профільний рівень** / Укладачі: Л.І. Мацько, О.М. Семенов. – К.: Грамота, 2011.

Головним у навчальному процесі стає переорієнтація з пасивних форм навчання на активну творчу працю. Основною характеристикою активних методів навчання є суб'єкт-суб'єктна творча взаємодія учителя та учнів.

Важливою ознакою сучасного уроку як в основній, так і в старшій школі є використання *здоров'язберігаючих технологій*. Дбаючи про здоров'я учнів, необхідно урізноманітнювати форми організації навчального процесу, щоб діти мали можливість більше рухатися, а не перебувати в статичному положенні.

Вивчення української мови в **5 класі** загальноосвітніх навчальних закладів у 2013-2014 навчальному році здійснюватиметься за підручниками, рекомендованими Міністерством:

- Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т. Українська мова. Підручник для 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2013.

- Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б. Українська мова. Підручник для 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013.

- Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова. Підручник для 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Генеза, 2013.

Усі представлені підручники відповідають вимогам нової програми з української мови для 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів, хоча кожен з них має свої особливості.

Згідно з наказом від 18.02.2008 № 99 «Про Типові навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням окремих предметів», розроблено навчальну програму з української мови:

- Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з **поглибленим вивченням української мови**. 8-9 класи. / Програму підготували С.О. Караман, О.В. Караман, М.Я. Плющ, В.І. Тихоша; за редакцією С.О. Карамана. – К.: Грамота, 2009. – 100 с.

Поглиблене вивчення української мови у 8-9 класах може здійснюватися за підручниками, рекомендованими Міністерством:

- Тихоша В.І., Караман С.О., Мартос С.А. Українська мова. Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів (класів) із поглибленим вивченням української мови. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012.

- Тихоша В.І., Караман С.О., Мартос С.А. Українська мова. Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (класів) із поглибленим вивченням української мови. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013.

У **вечірніх (змінних) загальноосвітніх навчальних закладах** українська мова вивчатиметься за програмами:

У **5 класі**: Українська мова. Українська література. 5-9 класи. Навчальні програми для учнів загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою / Укладачі: Г.Т. Шелехова, М.І. Пентилюк, В.І. Новосьолова, Т.Д. Гнаткович, К.В.Таранік-Ткачук, Н.Б. Коржова. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013.

У **6-9 класах**: Українська мова. 5-12 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів /Автори Г.Т. Шелехова, В.І. Тихоша, А.М. Корольчук, В.І. Новосьолова, Я.І. Остаф. За редакцією Л.В. Скуратівського. – К.: Ірпінь: Перун, 2005.

У **10-11 класах**: Українська мова. 10–11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Технологічний, природничо-математичний, спортивний напрями, суспільно-гуманітарний напрям (економічний профіль). **Рівень стандарту** / Укладачі: М.І. Пентилюк, О.М. Горошкіна, А.В. Нікітіна. – К.: Грамота, 2011.

У **10-12 класах**: Українська мова. 10–12 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Технологічний, природничо-математичний, спортивний напрями, суспільно-гуманітарний напрям (економічний профіль). **Рівень стандарту** / Укладачі: М.І. Пентилюк, О.М. Горошкіна, А.В. Нікітіна. – К.: Грамота, 2009. – 60 с.

У старшій школі дуже важливо врахувати нахили, здібності учнів і створювати умови для навчання за обраним профілем. Здійснюється така підготовка у формі реалізації **курсів за вибором і факультативів**.

Програми курсів за вибором і факультативів, схвалені Міністерством, розміщені в збірнику: *Збірник курсів за вибором і факультативів з української мови / За загальною редакцією Таранік-Ткачук К.В.* – К.: *Грамота, 2011.*

Організаційні аспекти щодо використання програм курсів за вибором і факультативів зазначено в інструктивно-методичних рекомендаціях щодо вивчення української мови в загальноосвітніх навчальних закладах у 2012-2013 навчальному році (лист Міністерства від 01.06.2012 року № 1/9-426).

Деякі програми курсів за вибором і факультативів мають методичне забезпечення й надруковані разом з розробками занять в одному навчальному посібнику. Наприклад:

Авраменко О.М., Чукіна В.Ф. Стилїстика сучасної української мови. Програма факультативного курсу / 10–11 кл. – К.: Грамота, 2008. – 256 с.

Цимбалюк В.І. Мова як генетичний код народу: Навчальний посібник для факультативних занять. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 176 с.

Марущак В.І. Школа журналіста: Навчальний посібник. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 136 с.

Оцінювання результатів навчальної діяльності учнів з української мови здійснюється на основі функціонального підходу до мовної освіти. Тобто, робота над мовною теорією, формуванням знань про мову підпорядковується інтересам розвитку мовлення учнів.

При цьому оцінювання результатів мовленнєвої діяльності відбувається за такими показниками: аудіювання (слухання й розуміння прослуханого),

говоріння й письмо (діалогічне і монологічне мовлення), читання вголос і мовчки, мовні знання і вміння, правописні (орфографічні і пунктуаційні) уміння учнів.

IV. Оцінювання мовних знань і вмінь

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови є *поточне оцінювання, тематичний контроль, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація.*

Для контрольної перевірки мовних знань і вмінь використовуються завдання в тестовій формі, складені на матеріалі слова, сполучення слів, речення, груп пов'язаних між собою речень. Одиницею контролю є вибрані учнями правильні варіанти виконання завдань тестового характеру й самостійно дібрані приклади.

V. Оцінювання правописних (орфографічних і пунктуаційних) умінь учнів

Основною формою перевірки орфографічної й пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий *диктант*.

Контрольна перевірка з української мови здійснюється фронтально та індивідуально.

Фронтально оцінюються: аудіювання, читання мовчки, диктант, письмовий переказ і письмовий твір, мовні знання й вміння.

Індивідуально оцінюються: говоріння (діалог, усний переказ, усний твір) і читання вголос. Для цих видів діяльності не відводять окремого уроку. У I семестрі пропонуємо провести оцінювання 2 видів мовленнєвої діяльності (*усний твір, діалог*), результати оцінювання виставити в колонку без дати й врахувати в найближчу тематичну. У II семестрі провести оцінювання таких видів мовленнєвої діяльності, як *усний переказ і читання вголос*. Повторне оцінювання всіх видів мовленнєвої діяльності не проводять.

Зразок заповнення сторінки журналу з української мови подано в методичному листі Міністерства від **21.08.2010 № 1/9-580**. Звертаємо увагу, що додатковий запис щодо теми над датами в журналі не робиться.

Тематичну оцінку виставляють на підставі поточних оцінок з урахуванням контрольної (тестової) роботи з мовної теми. Оцінку за семестр виставляють на основі тематичних оцінок.

Оцінювання говоріння, читання вголос здійснюється індивідуально шляхом поступового накопичення оцінок для того, щоб кожний учень (учениця) одержав(ла) мінімум одну оцінку за виконання завдань на побудову діалогу, усного переказу й усного твору. Для цих видів робіт не відводять окремого уроку, а оцінки виводять **один раз на рік** і виставляють у колонки без дати.

Кількість фронтальних та індивідуальних видів контрольних робіт з української мови у 6-9 класах загальноосвітніх навчальних закладів з

українською мовою навчання скориговано у чинній програмі з української мови (лист Міністерства від 18.05.2009 № 1/9-342).

Фронтальні види контрольних робіт:

Форми контролю	6		7		8		9		10		11	
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Перевірка мовної теми*	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
Письмо: переказ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
твір	–	1	–	1	1	1	1	1	1	–	1	–
Правопис: диктант**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Аудіювання*	–	1	–	1	–	1	–	1	–	1	–	1
Читання мовчки*	1	–	1	–	1	–	1	–	1	–	1	–

* Основною формою перевірки мовної теми, аудіювання і читання мовчки є тестові завдання.

** Основною формою перевірки орфографічної й пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий диктант.

У таблиці зазначено мінімальну кількість фронтальних видів контрольних робіт, учитель на власний розсуд має право збільшувати цю кількість, залежно від рівня підготовленості класу, здібностей конкретних учнів, умов роботи тощо.

Викладання української мови у профільних класах **філологічного напрямку (профіль – українська філологія)**.

Відповідно оцінювання говоріння у профільних класах *філологічного напрямку (профіль – українська філологія)* здійснюється індивідуально шляхом поступового накопичення оцінок для того, щоб кожний учень (учениця) одержав(ла) мінімум **дві оцінки** за виконання завдань на побудову діалогу, усного переказу та усного твору. Для цих видів робіт не відводять окремих уроків, а оцінки виводять **двічі на рік** і виставляються в колонки без дати.